



Orienteringssaker

1. Livsfaseriter som religions- og livssynspolitisk utfordring fra STL.
2. Uttalelse fra Den norske kirke om anti-jødiske holdninger i Norge
3. Høringssvar om gjennomføring av Returdirektivet i norsk rett
4. Lansering av Partners rapport om Burmas brudd på menneskerettighetene mot barn
5. Innlegg ved åpen høring i Stortingets justiskomite 12.04.2010 om Representantforslag vedrørende et forbud mot bruk av burka, niqab eller andre heldekkende plagg i det offentlige rom
6. SMM-samarbeidet i fremtiden
7. KISP-uttalelse om atomvåpen og nedrustning
8. Diakontjenesten i kirkens tjenestemønster
9. Oppfølging av KM-saken om Kristne innvandrere og menighetene i Norge (*mundlig*)
10. KISP-uttalelse om skatteparadis og kapitalflukt
11. Å være luthersk kirke i dag

Forslag til vedtak

Mellomkirkelig råd tar sakene til orientering.



Saksbehandler: Eivind Bendik Vollebæk

Saksdokumenter:

Prosjektets sluttrapport (se http://www.trooglivssyn.no/doc//STL_Livsfaseriter.pdf)

Orienteringssaker

1. Livsfaseriter som religions- og livssynspolitisk utfordring fra STL.

Sammendrag

"*Livsriter og livsfaser som religions- og livssynspolitisk utfordring*" er et forskningsbasert utredningsprosjekt som ble gjennomført av Senter for Holocaust og livssynsminoriteter (HL-senteret) etter initiativ og med finansiering fra Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL). Ingvill Thorson Plesner og Cora Alexa Døving var redaktører for sluttrapporten som kom i 2009. Rapporten i sin helhet kan finnes på http://www.trooglivssyn.no/doc//STL_Livsfaseriter.pdf.

Forslag til vedtak

Prosjektets sluttrapport tas til orientering.

Saksorientering

Bakgrunn

Målsetninger og problemstillinger

Livsfaseriter

Hovedmålet med utredningen var å kartlegge og analysere religionspolitiske utfordringer forbundet med tros- og livssynssamfunns behov knyttet til bestemte livsriter og livsfaser, særlig i forbindelse med *livets begynnelse* (for eksempel navnedag/dåp og barns medlemskap i tros-/livssynssamfunn), ved *overgang fra barn til ungdom/voksen* (religiøs/borgerlig konfirmasjon, Bar Mitzva, etc.), *ekteskap* (bryllup og skilsmisser) og ved *livets slutt* (sykehjemsopphold, begravelse, gravplass, etc.). Videre skulle man vurdere hvordan disse utfordringene bør håndteres i lys av retten til religions- og livssynsfrihet og prinsippet om likebehandling.

Norsk praksis og lovgivning i forhold til menneskerettighetene

Prosjektet søkte å kartlegge både praksis og behov til de ulike tros- og livssynssamfunnene i forbindelse med ulike livsfaser, og videre vurdere dagens lovgivning og norske myndigheters tilrettelegging i møte med tros- og livssynssamfunnenes behov. Man ønsket særlig å undersøke hvorvidt myndighetenes tilrettelegging og norsk lovverk ivaretar Norges internasjonale menneskerettighetsforpliktelser (herunder religions- og livssynsfriheten) og er i samsvar med prinsippet om likebehandling på grunnlag av religion og livssyn. Videre ønsket man å utrede tiltak som eventuelt kan bidra til at norsk religions- og livssynspolitik blir mer i samsvar med menneskerettighetene og med prinsippet om likebehandling på dette området

Funn og vurderinger

Majoritetstoleranse

Undersøkelsene viser at tros- og livssynssamfunnene i Norge generelt opplever at de har gode vilkår for gjennomføring av sine livsfaseriter. Samtidig opplever de en del utfordringer, men der det oppstår utfordringer i møte med norsk lov eller innarbeidet praksis, ser man ofte at minoritetene forsøker å tilpasse sin praksis. Berit Thorbjørnsrud dørper denne holdningen "majoritetstoleranse" og skriver: "Det vil si at [tros- og livssynsminoritetene] aksepterer at det norske samfunnet i stor grad er preget av en kombinasjon av sekulære ideer og norsk-luthersk kristendom, samtidig som religionsfriheten gir alle de registrerte tros- og livssynssamfunnene rett til å praktisere etter egen skikk innenfor grensene av norsk lov." Man ser altså en situasjon hvor minoritetene synes de har greie vilkår for egen virksomhet til tross for at Den norske kirke står i en

særstilling i lovgivning og i forhold til Staten. Samtidig kan det godt hende at minoriteter med tiden vil hevde sin rett sterkere og på et mer prinsipielt grunnlag.

Pragmatiske løsninger og lovendringer

Der utfordringer oppstår, viser rapporten at tiltak ikke trenger å være mer omfattende enn å legge til rette for bedret informasjon, opplæring og kontaktformidling mellom både tros- og livssynssamfunn og offentlige instanser. Men i noen tilfeller kan det være aktuelt med lovendringer (for eksempel gravferdsloven) eller forbedrede vilkår for økonomisk støtte. Flere av de innmeldte behovene, slik som større tilgang til lokaler og kompensasjonsordninger for religiøse ledere, deles nok blant annet av mange kristne migrantmenigheter. Derfor er saken også relevant for Mellomkirkelig råd.

Bidrag til prinsipiell debatt om religionspolitikk

I tillegg til konkrete enkeltforslag gir rapporten verdifulle innspill til den generelle debatten om religionspolitikk som både Den norske kirke og STL har etterspurt, og som er lovet av Regjeringen i Soria Moria II. Utredningen bidrar for eksempel til en nærmere skjelning av hva "likebehandling" innebærer.

Forskjellsbehandling som er nødvendig for å oppnå et saklig formål, og som ikke begår et uforholdsmessig inngrep overfor den eller de som forskjellsbehandles, anses *ikke* som diskriminering etter loven her. På den andre side kan en tilsynelatende nøytral bestemmelse i praksis være "indirekte diskriminering". Et omdiskutert eksempel er forbud mot religiøse hodeplagg i politiet og i domstolene.

Rapporten konkluderer også med at det kan være mange gode grunner for at myndighetene bør gå lenger enn de juridisk sett er forpliktet til i å sikre tros- og livssynsgrupper gode vilkår for å gjennomføre riter i henhold til egen tradisjon så lenge det ikke krenker andre grunnleggende rettigheter.

STLs oppfølging av prosjektet

Det er blant annet planlagt et seminar med kirke, utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget den 9. september (kl 10-14.00).

Økonomiske/administrative konsekvenser

Det er ingen overskuelige økonomiske eller administrative konsekvenser av prosjektet for Mellomkirkelig råd.



Anti-jødiske holdninger i Norge

En uttalelse fra Den norske kirke

Den norske kirke uttrykker sterk bekymring og uro over de anti-jødiske holdningene som er blitt avdekket i reportasjer i media den siste tiden. Den trakasseringen og grove mobbingen som jødiske barn og unge er blitt utsatt for, er fullstendig uakseptabel. Ingen elever i den norske skolen skal måtte erfare slikt, verken på skolen eller i fritiden.

Nye utbrudd av jødehets er særlig alvorlige og smertefulle på bakgrunn av jødernes historie i Europa. Det er derfor grunn til å ha en spesiell sensitivitet i forhold til antisemittismens stadige nærvær og aktualitet. Den norske kirke uttrykker sterk medfølelse med Det Mosaiske Trossamfund når unge jøder blir utsatt for sjikane fordi de er jøder, og vi oppfordrer medlemmer av Den norske kirke til å arbeide aktivt mot alle former for jødehets. Vi tar også kategorisk avstand fra å begrunne slik sjikane ut fra staten Israels politikk i Midtøsten.

Det er viktig å kjenne til det verdensbildet som formidles til barn og unge gjennom litteratur og enkelte medier fra Midtøsten. Samtidig må norske kristne med sorg minne seg selv om at også kirkene har vært bærere av anti-jødiske holdninger på ulike stadier i historien. Kampen for full anerkjennelse av menneskeverdet og motarbeidelse av diskriminering må føres også i våre egne sammenhenger og i våre egne tanker.

Vi oppfordrer prester og ungdomsledere i kirken til å være særskilt bevisste på denne tematikken. Vi erkjenner at vi har et felles ansvar for å styrke en kultur hvor minoriteter blir anerkjent og akseptert, og hvor unge mennesker utrustes til respekt for og solidaritet med alle medborgere i samfunnet.

Oslo, 19. mars 2010

Nils-Tore Andersen
Kirkerådets leder

Ole Christian Kvarme
Oslo biskop

Jens-Petter Johnsen
Kirkerådets direktør

Sven Gjessing Oppegaard
ass. generalsekretær MKR



DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Se vedlagte adresseliste

Deres ref.

Vår ref.
201000851- /ETE

Dato
03.02.2010

Høring - forslag om gjennomføring av Returdirektivet i norsk rett

Justisdepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i utlendingsloven.

Høringsnotatet drøfter forslag til gjennomføring i norsk rett av Europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/115/EF av 16. desember 2008 om felles standarder og prosedyrer i medlemsstatene for retur av tredjelandsborgere med ulovlig opphold (returdirektivet). Direktivet er en videreutvikling av Schengen-regelverket, og følger vedlagt i engelsk versjon. Norsk oversettelse av direktivet er under utarbeidelse. Dansk versjon finnes på: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:348:0098:0107:DA:PDF>

Høringsfristen er satt til 31.03.2010. Høringsuttalelser sendes fortrinnsvis elektronisk til Postmottak@id.dep.no, eventuelt pr. post til Postboks 8005 Dep, 0030 Oslo.

En liste over høringsinstansene følger vedlagt. Vi ber om at adressatene forelegger høringsbrevet for eventuelle berørte underliggende etater og organer. Høringsbrevet er lagt ut på departementets nettside: www.regjeringen.no/nb/dep/id.

Postadresse
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Akersg. 42

Telefon - sentralbord
22 24 90 90
Org. nr.: 972 417 831

Innvandringsavdelingen
Telefaks
22 24 95 48

Saksbehandler
Ellen-Sofie Terland
22 24 70 84

Spørsmål vedrørende forslagene kan rettes til rådgiver Aksel Sørby (tlf.: 22 24 69 14, e-post: aksel.sorby@jd.dep.no), eller seniorrådgiver Ellen-Sofie Terland (tlf.: 22 24 70 84, e-post: ellen-sofie.terland@jd.dep.no).

Med hilsen



Sissil Maria Pettersen e.f.
avdelingsdirektør



Aksel Sørby
rådgiver

Vedlegg 2

Mellomkirkelig råd for Den norske kirke
Rådhusgata 1-3
Pb. 799 Sentrum
0106 OSLO

Justis- og Politidepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Oslo, 30. mars 2010

Deres ref.: 201000851- /ETE

HØRING – FORSLAG OM GJENNOMFØRING AV RETURDIREKTIVET I NORSK RETT

Innledning

Den norske kirke ved Mellomkirkelig råd takker for høringsbrevet og er i utgangspunktet positiv til ønsket om å gi forutsigbare prosedyrer når det gjelder avgjørelser om retur av tredjelandsborgere og mulighet for frivillig retur. Vi har imidlertid en del spørsmål om hvorvidt disse rettigheter blir ivaretatt på en fullgod måte.

Periode for frivillig retur

Det er etter Den norske kirkes skjønn positivt at en periode for frivillig retur skal tilbys før tvangsmessig retur iverksettes. Forslaget om at den enkelte selv slipper å søke om frivillig retur, men at dette automatisk vurderes av myndighetene, er etter vår mening fornuftig. Det er hensiktsmessig både for asylsøkere med avslag og myndighetene at det gis tilstrekkelig lang frist for frivillig utreise. Særlig der barn er involvert bør det gis tid til å avvikle oppholdet i Norge på en god måte. Det er også i myndighetenes interesse at flest mulig benytter seg av frivillig retur, slik at kostnader ved uttransporteringer er lavest mulige. Fristen bør også sees i sammenheng med praktiske forhold, slik som tiden IOM bruker for å ordne utreise.

Særlige unntak fra regelen om frivillig retur bør i minst mulig grad benyttes, særlig siden de foreslåtte reglene allerede åpner for unntak ved fare for unndragelse. Departementets eksempel om at en "åpenbart grunnløs søknad" kan gi unntak fra regelen om frivillig retur, synes for vag, streng og uhensiktsmessig.

Utvising

Den norske kirke er ikke uenige i prinsippet om at personer med endelig avslag på sin asylsøknad får en plikt til å forlate landet. Det synes likevel ikke hensiktsmessig å inkludere en såpass bastant formulering at en manglende overholdelse av utreisefristen *skal* føre til utvisning. Et slikt brudd på fristen kan også ha legitime grunner, for eksempel helsemessige årsaker. Dette bør kunne tas hensyn til på en enkel måte av byråkratiet.

Muligheten for et begrenset innreiseforbud (2-5 år) etter bortvisning kan for såvidt være positivt, ettersom permanent innreiseforbud da ikke er eneste mulighet. Men igjen synes det for strengt å utvise en utlending kun fordi søknaden blir vurdert som åpenbart grunnløs. Mange kan være overbevist om at deres situasjon krever og gir rett til asyl. Det er ikke deres ansvar å ha oversikt over hva som trengs for å få innvilget asyl, og det bør ikke være straffbart å søke. Retten til å søke asyl er fastslått i blant annet FNs verdenserklæring om menneskerettighetene artikkel 14.

Fengsling i påvente av utreise

På tross av at det kan være forståelig at myndighetene ønsker å sikre at returen gjennomføres som planlagt, er Den norske kirke generelt tilbakeholden med å anerkjenne bruk av fengsling annet enn i korte perioder og i særlige tilfeller. Det er særlig to grunner til det:

Det er problematisk når mennesker berøves sin frihet, også for det de ennå ikke har gjort, men fordi det er *fare* for at de skal gjøre noe, nemlig å unndra seg utreise. Dersom et slikt preventivt prinsipp hadde blitt anvendt generelt i rettssystemet, ville det få alvorlige konsekvenser for hele samfunnet og lovverket. Det er derfor viktig at definisjonen av unndragelsesfare er snever og presis. Det at uriktige opplysninger er blitt gitt i søknaden er etter vårt skjønn ikke sterke nok indisier på at unndragelsesfare foreligger. Vi oppfatter heller ikke at denne automatiske koblingen rimer med annen rettspraksis. Videre er det viktig at kompetansen til å bestemme unndragelsesfare er stramt definert. Det synes ikke hensiktsmessig at politiet har adgang til å fengsle og tvangsreturnere utlendinger etter at UDI/UNE har vurdert slike tiltak til *ikke* å være nødvendige. Politiet bør heller anmode UDI/UNE for en eventuell ny vurdering.

For det andre, denne typen fengsling er et alvorlig inngrep i menneskers liv og kan medføre store psykiske belastninger. Å samle opp og sperre inne så mange personer som er i en krisefase, er en stor utfordring og krever en profesjonell og omfattende oppfølging. Lovforslaget er ikke konkret nok på hvordan norske myndigheter skal sikre barns rettigheter og oppfylle FNs barnekonvensjon. Hvordan er tilgangen til støtteinstanser under fengsling

(eks. advokat, støttenettverk, skole, etc.?) Erfaringene fra Trandum synes i beste fall å være blandede. Så vidt Den norske kirke vet er enheten i skrivende stund stengt for inntak av Arbeidstilsynet på grunn av fare for liv og helse. Man må ta inn over seg at de utfordrende og uløste praktiske konsekvensene av lovforslaget.

Det er også nødvendig å kommentere lengden av frihetsberøvelse som lovforslaget legger opp til. Departementet foreslår som hovedregel at fengsling ikke kan overstige 12 uker. Dersom det foreligger særlige grunner, kan utlendinger som fengsles som ledd i en returprosess fengsles for opptil 18 måneder. En fengslingsperiode på 18 måneder er lang tid, og etter Den norske kirkes skjønn kan mange personer også bli rammet av mulige unntaksbestemmelser som åpner for fengsling utover 18 måneder, for eksempel ved mistanke om falsk identitet. Det vil i så fall være en uheldig situasjon. Slik fengsling er ingen varig løsning. Det virker heller ikke som direktivet er tydelig på situasjonen til ureturnerbare asylsøkere. Skal disse fengsles, eventuelt utover 18 måneder?

Enslige mindreårige asylsøkere

Departementet foreslår å innføre i ny § 90 sjuende og åttende ledd i utlendingsloven "Retur av enslige mindreårig skal bare skje til et familiemedlem, utnevnt verge eller til et forsvarlig omsorgstilbud". Den norske kirke ønsker å understreke at kriteriene for hva som regnes som forsvarlig omsorgstilbud bør være strenge.

Den norske kirke takker igjen for høringsbrevet og håper disse punktene kan være til nytte.

For Mellomkirkelig råd for Den norske kirke,



Bendik Vollebæk

Rådgiver

Lansering av Partners rapport om Burmas brudd på menneskerettighetene mot barn

Til MKR-medlemmene:

Nedenfor teksten til invitasjonen til seminaret på Falstadsenteret. Rapporten kan dere lese på denne web-adressen:

http://www.partnersnorge.no/images/stories/downloads/Displaced_Childhoods.pdf

Falstadsenteret, 14. april 2010

Hvem skal stå sammen med barna i Burma?

Hvem skal stoppe diktatorene?

I januar 2010 angrep den burmesiske hæren ti landsbyer og brente dem ned til grunnen. Mange hundre mennesker flyktet. Flere ble drept. I dagene som fulgte fortsatte de å angripe. Nå er mer enn 3000 nye mennesker på flukt i jungelen mens de militære fortsetter å herje. Skoler brennes, sykehus ødelegges, barn blir syke og foreldre har ingen mat å gi til barna sine.

Det anslås at mellom 330 000 og 990 000 barn lever som interne flyktninger i Burma.

De er fratatt de mest fundamentære rettigheter som mat, skolegang, helsevesen, trygghet og retten til å leve i sitt eget hjem.

Hva gjør verdenssamfunnet for å hindre at dette skjer?

Partners og Free Burma Rangers har skrevet en rapport om Burmas menneskerettsbrudd mot barn. Rapporten lanseres 14. april 2010. I den forbindelse holdes et seminar på Falstadsenteret.

Vi tror det vil bli en spennende dag med foredrag fra mange solide talere med lang bakgrunn i Burma og konflikten der. Av talerne nevner vi:

Kjell Magne Bondevik, tidligere statsminister og leder av Oslosenteret

Erling Rimestad og Ola Breidal fra Asia-seksjonen, UD

Aye Chan, leder av Democratic Voice of Burma

Mae Oo, tidligere internflyktning og nå doktorgradstipendiat ved Indiana Universitet

Amanda Carrol, jurist og forfatter av rapporten

Dave Eubank, leder FBR

Det vi bli kulturelle innslag og paneldiskusjoner.

12.04.2010 Åpen høring i Stortingets justiskomité

Innlegg ved Berit Hagen Agøy, generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

Representantforslag vedrørende et forbud mot bruk av burka, niqab eller andre heldekkende plagg i det offentlige rom (Dokument 8:75 S 2009-10)

Den norske kirke ønsker først å uttrykke forståelse for en del av forslaget anliggender. Bruk av heldekkende plagg medfører visse praktiske utfordringer, for eksempel i undervisningssituasjoner eller ved behov for identifisering. Det er rimelig at en må kunne legitimere seg og bli identifisert i visse situasjoner. Dette må det la seg gjøre å finne praktiske løsninger på innenfor dagens lovverk.

Det kan også tenkes situasjoner hvor heldekkende plagg kan innebære en sikkerhetsrisiko, men innebærer det ørlille antallet heldekkende muslimske kvinner det her er snakk om, en så stor risiko for økt kriminalitet at det er påkrevd med lovendring? Vi tror ikke det.

Man kan spørre seg om identifisering og sikkerhetsproblemene er vikarierende motiver hos forslagsstillerne. Hvilket problem søker forslaget egentlig å løse? Det synes å bygge på forestillinger om at *alle* muslimske kvinner som bærer heldekkende plagg, gjør det mot sin vilje, og at de dermed utsettes for tvang og kvinneundertrykkelse. Det argumenteres for at heldekkende plagg ikke er en religiøs plikt innen islam, og underforstått; dermed kan muslimske kvinner, uten å handle i strid med sin religion, lett avkle seg burka og niqab. Ved å innføre lovforbud vil Stortinget gjøre disse kvinnene en tjeneste ved å frigjøre dem og lette integreringen i det norske samfunn. Det vil være et tydelig signal om at vi ikke aksepterer religiøs begrunnet kvinneundertrykkelse i Norge.

Fra kirkens side stiller vi oss tvilende til mye i denne tankegangen. For det første mener vi at det ikke er politikernes oppgave å definere hvorledes en religion skal praktiseres. Dialog med trossamfunnene er helt nødvendig for å avklare hvor grensene mellom religionsfrihet og hensynet til sikkerhet og andres frihet går. I et samfunn med en overveldende kristen majoritet, skal vi være ekstra sensitive mot tolkning og uberettiget lovregulering av minoriteters religion. Det er også viktig å respektere minoritetsstandpunkter innenfor en religiøs gruppe. Selv om et flertall muslimer mener at heldekkende plagg ikke er en religiøs plikt for kvinner, kan det være noen som er overbevist om det motsatte. De har også rett til å praktisere sin tro.

Heldekkende plagg *kan* være påført med tvang, men vi bør ikke generalisere slik forslaget gjør. Sammenhengen mellom klesdrakt, religion og kultur er sammensatt, og hvorledes en person kler seg, er en viktig del av identiteten. Vi har tradisjon for å tåle et stort mangfold av utseende og klær i det offentlige rom i Norge, en frihet som verdsettes slik at f.eks. forsøk på å innføre regler for skoleelevers - i mange øynes usømmelige - påkledning blir avvist. Burka og niqab er nye elementer i norsk kultur, og mange reagerer negativt på det fremmede. Men vår tålegrense for annerledeshet må utvides når vi nå faktisk er et flerkulturelt samfunn. Toleranse handler om å tåle det vi ikke liker. Å innføre lover for påkledning vil gjøre oss alle mer ufrie.

Mer alvorlig er vår innvending mot forslaget om å gjøre offentlige tjenester betinget. Det norske velferdssamfunn bygger på prinsippet om likeverd og likebehandling. Fremskrittspartiet har ved flere anledninger fremhevet viktigheten av å videreføre de kristne verdier i vårt samfunn. En grunnleggende kristen verdi er at alle mennesker har samme verdi og skal likebehandles. En overkjørt tyv eller skadet promillekjører fratras ikke retten til helsehjelp. En elev som ikke gjør lekser, mister ikke skoleplassen. En innføring av nye betingelser for offentlige tjenester kan få langtrekkende konsekvenser både for menneskeverdet og for praktisk politikk.

Det er også uklart hvem forslaget ønsker å ramme. Dersom man ser for seg at kvinner tvinges til å bære heldekkende plagg, så eksisterer det allerede lover mot tvang og trusler. Det blir også galt å straffe *offeret* for tvangen, ved å nekte offentlige tjenester. Dersom man ser for seg at kvinner frivillig bærer plagget, synes det illiberal å regulere påkledning ved lovforbud, særlig siden forslaget ønsker å forby bruk "på offentlig sted", en formulering som kan tolkes svært vidt.

Den norske kirke stiller også spørsmål ved om lovforbud er hensiktsmessig i forhold til det en søker å oppnå. Forslaget uttrykker et ønske om å bedre integrering og likestilling, samtidig som stortingsrepresentantene bemerker selv at det er lite som tyder på at bruk av plagg som burka og niqab er et utbredt fenomen i Norge i dag. En overveiende majoritet i Norge, inkludert det store flertall av norske muslimer, synes å være negative til bruk av heldekkende plagg. Spørsmålet er altså om et lovforbud er det beste virkemiddelet til å overbevise en liten minoritet som ønsker bruk av slike plagg. Vi frykter tvert om at et slikt forslag vil bidra til å stigmatisere og mistenkeliggjøre større deler av den muslimske befolkningen, at de som støtter bruk av burka vil reagere med trass og stahet, og at kvinner som bruker heldekkende plagg, vil bli ytterligere begrenset i sin livsutfoldelse.

Vi anser det som like sannsynlig at kvinner heller enn å oppsøke situasjoner uten burka, snarere vil vegre seg enda mer for å bruke offentlig transport, ha barna i barnehage, oppsøke lege eller i det hele tatt oppholde seg utendørs. Erfaringer fra Frankrike viser at forbudet mot religiøse symboler i offentlige skole (inkl. forbud mot hijab) ikke trenger å føre til integrering, men snarere segregering, ettersom en del jenter slutter i skolen eller går på muslimske skoler isteden.

En siste innvending mot lovforslaget er at det synes å være lite gjennomtenkt hvorledes det skal praktiseres. Skal en kvinne i burka som blir overkjørt av trikken, nektes ambulanse? Skal en fullstendig tildekket brannmann nektes hjelp om han brenner inne? Hvordan defineres "det offentlige sted"? Hvem skal stilles til ansvar og straffes – kvinnen som går med burka, eller dem som tvinger henne til det – hvem nå det måtte være?

Å innføre et forbud som primært vil ramme muslimer, kan bidra til å øke mistenkeliggjøring av muslimer som gruppe og bidra til en uønsket polarisering. Den norske kirke har gjennom en årrekke bygd opp et nært og konstrukt samarbeid med muslimer, bl.a. gjennom samarbeidet med Islamsk Råd. Forslagsstillerne refererer til en rekke andre land, men uten å reflektere om forholdene der har relevans for den norske situasjonen. Vårt inntrykk er at vi i Norge hittil har, gjennom samarbeid og dialog, klart å unngå slike konfrontasjoner som vi har sett eksempler på i andre land. Den norske kirke er overbevist om at dialog og toleranse for mangfold er veien å gå dersom vi virkelig ønsker å frigjøre undertrykte muslimske kvinner og integrere dem på en god måte i det norske samfunnet.



Til Den norske kirkes bispedømmer
v/stiftsdirektørene

Dato: 23.04.2010

Vår ref: 05/435-72 KHA

Deres ref:

Det regionale samarbeidet i Samarbeidsrådet for Menighet og Misjon (SMM)

Samarbeidsrådet for Menighet og Misjon (SMM) ble sist evaluert i 2006 (jfr. rapport om evaluering av misjonskonsulentstillingene 13.03.06). I følge SMMs strategiplan skal en ny gjennomgang av SMM-strukturen gjennomføres i perioden 2008-10. En slik gjennomgang er blitt aktualisert ved at Normisjon Østfold har trukket seg fra det regionale samarbeidet i Borg bispedømme, og dette medfører behov for en del prinsipielle avklaringer. SMM-styret skal til høsten behandle eventuelle strukturendringer i det regionale samarbeidet, og som et ledd i forberedelsen til dette må hver av de syv partene gjøre seg opp en mening om hvorledes samarbeidet fungerer fra deres ståsted.

Derfor ønsker vi fra Dnk sentralt at bispedømmene gir oss en tilbakemelding på spørsmålene under, slik at vi kan bringe deres erfaringer og synspunkter videre inn i SMM-styret.

Målet med en ny gjennomtenkning av SMM-samarbeidet er å videreutvikle og tydeliggjøre det så vi i enda større grad kan nå vårt felles mål om misjonerende menigheter. SMMs visjon uttrykket det slik:

Som kirke og organisasjoner
vil vi samhandle
for å **skape misjonerende menigheter**
hvor evangeliets kraft får inspirere og utruste menigheten
til å dele troen
gjennom nærvær, handling og ord,
lokalt og globalt.

(jfr. SMMs vedtekter, se under dokumenter på www.menighetogmisjon.no)

Spørsmål til Bispedømmerådene:

- 1. Hvordan synes dere nåværende modell med misjonskonsulenter og regionale SMM-råd fungerer?**
 - Bør man opprettholde samarbeidet om stillingene? (Tanker om arbeidsgiverforhold, styring, økonomi etc.)
 - Hvilken betydning har det for samarbeidet at disse stillingene er felles?


- Ønsker dere å videreutvikle eksisterende modell, eller ser dere for dere en annen og bedre modell? I så fall hvilken?
 - Hvis en eller flere av partene vil trekke seg fra det regionale samarbeidet, vil da BDR kunne kompensere sitt økonomiske bidrag for å beholde misjonskonsulentstillingen/stillingsstørrelsen?
- 2. Hvordan er forholdet mellom det valgte BDR og SMM?**
- Hvordan er synliggjøringen av SMM i planer og rapporter?
 - Hvordan fungerer kontakten mellom bispedømmerådet og misjonskonsulenten – har dere tanker om hvorledes den om ønskelig kan styrkes?
- 3. Hvordan er kontakten mellom menighetene og SMM med særlig henblikk på:**
- Misjonskonsulentenes rolle
 - Det regionale SMM-råd
 - Finnes det statistikk på antall besøk eller andre kontaktpunkter med menigheter/menighetsråd/stab/prester/proster etc.?
 - Har dere tanker om hvordan kontakten mellom menigheter og misjonsorganisasjoner kan videreutvikles gjennom SMM?

For å kunne ha med oss en kvalifisert mening til behandlingen av dette i SMM-møtet 10. sept., ber vi om svar på dette innen 15. august

Dersom dere har spørsmål, ber vi dere ta kontakt med Knut Hallen i Mellomkirkelig råd (knut.hallen@kirken.no, tlf. 23 08 12 75).

Vedlagt er et notat fra styreleder i SMM som sier noe mer de aktuelle problemstillinger. Vi ber om at det behandles som et internt arbeidsnotat.

Med vennlig hilsen


Berit Hagen Agøy
generalsekretær

Vedlegg

VEDLEGG:

INTERNT NOTAT: SMM's regionale struktur

Av styreleder Rolf Gunnar Heitmann til SMM-styremøtet 23.03.2010

1. Bakgrunn

I sitt møte 03.12.2009 fattet SMM følgende vedtak:

1. SMM har drøftet strategi og struktur for det regionale arbeidet og ber AU utarbeide et forslag til saksdokument basert på samtalen i SMM, som presenteres for SMMs partnerorganisasjoner. SMM vil komme tilbake til saken i sitt neste møte.
2. SMM har drøftet situasjonen i Borg bispedømme som følge av at en av partnerorganisasjonene trekker seg fra samarbeidet. SMM anser det som et regionalt ansvar å finne en løsning på situasjonen som har oppstått.

Et **utvidet AU** drøftet den videre prosessen i et møte 15.01.2010. Daglig leder ble bedt om å utarbeide et forslag til "høringsdokument" til bruk for partene i deres interne evaluering og forberedelse med sikte på endelig avklaring i SMM 11. juni 2010. "Utkast til notat – Strukturgjennomgang i SMM" ble sendt til partene 24.02.2010 med anmodning om innspill.

Det er kommet flere innspill og kommentarer.

SMM AU drøftet saken igjen i møte 10.03.2010, og fant at notatet var et godt utgangspunkt for videre samtale i SMM, men ikke tjenlig som offisielt "høringsdokument". Ettersom partenes behov for intern evaluering er noe ulik, fant AU det mest hensiktsmessig at den enkelte part i SMM selv velger hvordan saken videre skal behandles i egen organisasjon, men at SMM tydelig angir de aktuelle problemstillinger. Daglig leders oppsummerende notat og spørsmålsstillinger vil derfor være et viktig bakgrunnsmateriale for den videre samtale og beslutningsprosess i SMM.

2. Målsetting og visjon

Ifølge SMMs vedtekter § 1 er det SMMs formål å styrke misjonsengasjementet i Den norske kirkes menigheter.

Formålet skal virkeliggjøres gjennom samarbeid mellom misjonsorganisasjonene og de kirkelige organer sentralt, regionalt og lokalt.

I SMMs innstilling til Kirkemøtet 2000 ble formålet uttrykt på følgende måte:

Som kirke og organisasjoner vil vi samhandle for å skape misjonerende menigheter hvor evangeliets kraft får inspirere og utruste menigheten til å dele troen gjennom nærvær, handling og ord, lokalt og globalt.

I SMMs grunnlagsdokument "Menighet og Misjon" er ønsket om og målsettingen med regionalt samarbeid beskrevet på følgende måte:

Det bør opprettes et organisert samarbeid i hvert bispedømme med representasjon fra bispedømmerådet og de samarbeidende misjonsorganisasjoner med sikte på:

- a. å fremme fellestiltak i bispedømmet, basert på egne initiativ eller tilpasse forslag fra SMM til bispedømmets egenart og tradisjoner
- b. ta et særskilt ansvar for å informere om misjonstiltak og spre materiell til menighetene
- c. være rådgivende organ der bispedømmerådet vedtar å ansette misjonskonsulent alene eller i samarbeid med de misjonsorganisasjoner som ønsker å være med på en slik ordning .
- d. styrke misjonsengasjementet i menigheter der det ikke finnes foreningsliv eller annen organisert virksomhet som arbeider for misjon
- e. bidra til å samordne organisasjonenes tiltak overfor menighetene
- f. koordinere bispedømmenes misjonsengasjement og økumenisk engasjement og utveksling

2. Felles forståelse

På denne bakgrunn har det vært en felles forståelse i SMM om følgende:

- Etablering av regionale SMM-utvalg i alle bispedømmer og med representasjon av alle parter. I enkelte bispedømmer er det gjort unntak både når det gjelder etablering (Hamar) og representasjon
- Opprettelse av felles regionale stillinger. Regional ansettelse og eierskap.
- Veiledende retningslinjer for misjonskonsulentenes arbeid og prioriteringer
- Økonomisk fordelingsnøkkel mellom partene sentralt som grunnlag også for regional fordeling
- Respekt for den enkelte parts selvforståelse og integritet

3. Felles utfordringer

I den videre prosessen er det viktig å fastholde en felles forståelse og visjon for SMM, både sentralt og regionalt. Bare på den basis vil det kunne utarbeides en felles strategi.

I den prosessen og samtalen som har vært ført internt i SMM er det identifisert følgende utfordringer knyttet til det regionale samarbeidet.

Forventninger og målsetting

Både i formålet og senere strategiplaner er det uttalt flere målsettinger med samarbeidet. Samtidig ligger det en forventning om at målsettingen om et styrket engasjement i menighetene for misjon bør materialiseres i økte økonomiske bidrag til misjon. Det er reist spørsmål ved hvilke suksessfaktorer eller målindikatorer vi har ut over de økonomiske for å vurdere det regionale arbeidet i forhold til målsetting.

Investering og avkastning

Det er reist spørsmål ved om de investeringer som gjøres, både økonomisk og gjennom personell, gir den forventede avkastning. Kan økonomiske midler, særlig lønnsmidler, og øvrige ressurser brukes mer effektivt med sikte på å oppnå bedre resultat? Er lønnede stillinger viktig for å oppnå resultat, eller kan det tenkes alternative investeringer/-ressursbruk?

Ressursfordeling og stillingssamarbeid

Misjonskonsulentstillingene er omgjort fra prosjektstillinger til faste stillinger, og styrt og finansiert gjennom de regionale utvalgene/felles avtale mellom partene regionalt. Det formelle og juridiske arbeidsgiveransvar ligger hos bispedømmerrådet. De fleste parter i SMM opplever en vanskelig økonomisk situasjon, der ansettelsesstopp og nedbemanning er konsekvenser. Er konsulentstillingene fredet i slike prosesser fordi de er knyttet opp til samarbeidsavtaler? Hva skjer dersom en av partene av økonomiske grunner må trekke seg fra samarbeidet eller OVF-støtte til lønnsmidler opphører? Er det ønskelig med sentralisering av stillinger når det gjelder plassering, styring og finansiering?

Organisering og fleksibilitet

Det er en forventning om at alle parter i SMM deltar i og bidrar til det regionale arbeidet. Det er gjort noen unntak der en part ikke har hatt regionale ressurser. I slike tilfeller er dette blitt kompensert gjennom økonomisk investering på andre måter. Partenes ulikheter når det gjelder størrelse, struktur og ressurser vanskeliggjør en enhetlig regional struktur. Videre kan forholdet mellom ansatte (profesjonalitet) og frivillige medføre ubalanse i de regionale utvalgene. En større grad av regional fleksibilitet når det gjelder deltakelse, struktur og arbeidsform vil også få økonomiske og administrative konsekvenser. Organisasjoner som er med i SMM sentralt, men ikke regionalt, vil sannsynligvis likevel profitere på det regionale arbeidet uten at de er med å bære økonomisk ansvar.

Teologi og samarbeid

Den teologiske pluralisme og splittelse i Den norske kirke vanskeliggjør både teologisk og praktisk samarbeid. Det vil være en viktig utfordring hvordan samarbeid om en felles visjon for styrket misjonsengasjement i lokalmenigheter kan sammenholdes med at samarbeid med biskoper eller bispedømmerråd ansees som umulig ut fra den enkelte parts selvforståelse og integritet.

De regionale utvalgenes mandat

De regionale utvalgene fungerer ulikt, og det har også vært ulik tilbakemelding på motivasjonen til deltakelse. Medfører dette at utvalgenes mandat bør defineres tydeligere? Vil dette bryte med det lokale eierskap og en nødvendig fleksibilitet?

Forpliktelse og forutsigbarhet

Samarbeid bygger på gjensidig lojalitet og forpliktelse. Særlig når et samarbeid innebærer økonomisk ansvar og forpliktelse, bør samarbeidet formaliseres. Ettersom de regionale utvalgene også har personalansvar bør det utarbeides skriftlige avtaler som inneholder partenes forpliktelser. SMM bør ta initiativ til slike avtaler.

4. Modeller

SMM har tidligere drøftet alternative modeller for videre regionalt samarbeid. Det er ikke tatt stilling til alternative modeller i dette dokumentet, med de bør utarbeides på bakgrunn av synspunkt og svar partene gir på det regionale samarbeidets utfordringer.



DEN NORSKE KIRKE
Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Utenriksdepartementet
 Statsministerens kontor

Dato: 20.04.2010

Vår ref: 10/66-9 ASG

Deres ref:

KISP-uttalelse om atomvåpen og nedrustning

Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) under Mellomkirkelig råd for Den norske kirke har vedtatt en uttalelse om nedrustning av atomvåpen.

I uttalelsen legger KISP vekt på at Norge må jobbe for å oppnå et juridisk bindende totalforbud mot atomvåpen. Vi står ved et viktig veiskille og er moralsk forpliktet til å gripe denne anledningen.

KISP ber Norge om å arbeide for å oppnå et totalforbud mot atomvåpen i NPT konferansen, og bidra til en resolusjon om konvensjonsforhandlinger i FN. Norge må vise politisk vilje i denne saken ved å jobbe for at punktet om at atomvåpen er essensielle for freden, blir fjernet fra NATOs strategiske konsept.

Hele uttalelsen fra KISP følger på side 2 av dette brevet.

Med vennlig hilsen

Berit Hagen Agøy
 Berit Hagen Agøy
 Generalsekretær i Mellomkirkelig råd

Åshild Solgaard
 Åshild Solgaard
 rådgiver i internasjonale spørsmål

Kopi:
 Biskopene i Den norske kirke
 Bispemøtet
 Stortingets utvidede utenriks- og forsvarskomiteé

Vedtak i KISP sak 02/10 om atomvåpen og nedrustning

KISP, samlet til møte i Oslo 17. mars 2010, vedtok følgende uttalelse:

Atomvåpen er en av de største truslene mot menneskeheten. KISP mener at vi må gjøre alt som står i vår makt for å få på plass et juridisk bindende totalforbud mot denne typen våpen.

Hensikten med atomvåpen er å trygge vår sikkerhet og å fjerne vår sårbarhet. Manglende vilje til nedrustning blir ofte forsvart med at kjernevåpen er et nødvendig politisk og strategisk middel for hindre angrep. Å opprettholde en våpenbalanse har ifølge denne logikken en fredsbevarende funksjon.

Forestillingen om at vår sikkerhet er avhengig av en beredskap til å ødelegge en verden Gud har gitt oss å ta vare på, er imidlertid ikke forenlig med kirkens grunnleggende verdier og overbevisning. Ut fra et kristent menneskesyn representerer menneskelig sårbarhet et utgangspunkt for tillit og fellesskap. Sårbarhet skal derfor vernes og ikke fjernes. Bruk og utvikling av atomvåpen står på denne måten i motstrid til helt grunnleggende teologiske prinsipper om menneskets ukrenkelighet og skaperverkets integritet.

I dag står vi overfor en unik mulighet til å oppnå et folkerettslig forbud mot atomvåpen. I mai 2010 organiseres tilsynskonferansen for nedrustningsavtalen, høsten 2010 skal NATOs strategiske konsept revideres, og det er pågående samtaler om en konvensjon om nedrustning og utrydning av kjernevåpen. Sentrale politiske og militære ledere fra hele verden, på tvers av grensene fra den kalde krigen, erkjenner nå at atomvåpenes æra er over og at utfordringen er å bli kvitt dem på en trygg måte. KISP mener verdenssamfunnet nå står ved et viktig veiskille. Vi har en moralsk forpliktelse til å gripe denne anledningen.

I lys av dette vil KISP:

1. støtte den internasjonale kampanjen om et forbud mot atomvåpen (ICAN), og oppfordrer Mellomkirkelig råd til å slutte seg til denne kampanjen og støtte Kirkenes verdensråd og KEKs arbeid for en atomvåpenfri verden.
2. be regjeringen arbeide for et folkerettslig totalforbud mot atomvåpen. KISP ber regjeringen
 - arbeide for å endre NATOs strategiske konsept og å fjerne punkt 14 der det hevdes at atomvåpen spiller en essensiell rolle for fred
 - Vektlegge arbeidet for et forbud mot atomvåpen i den forestående tilsynskonferansen for ikkespredningsavtalen (NPT)
 - Følge opp Soria Moria 2 og bidra til en resolusjon om konvensjonsforhandlinger i FN under neste generalforsamling



Saksbehandler: Guro Hellgren

Referanser:

Saksdokumenter:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
04.05.2010	BM Diakontjenesten PROTOKOLL sak 3 10.doc	50131

Orienteringssak

8. Diakontjenesten i kirkens tjenestemønster

Sammendrag

KM 08/04 behandlet saken ”Diakonal tjeneste i Den norske kirke”. I vedtaket ble det bedt om at konsekvensene av flere ledd i vedtaket skulle opp igjen på KM 2007. Deler av vedtaket har blitt tolket ulikt i ettertid. Et utvalg, ledet av Svein Malmbekk, leverte sin innstilling i april 2008. Bispemøtet har senere hatt saken til behandling, og har i BM 03/10 avgitt sin uttalelse. Kirkerådets sekretariat vil på dette grunnlaget fortsette arbeidet med å fremme saken for KM med sikte på en behandling i 2011.

Forslag til vedtak

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering og anbefaler at den utredes videre med tanke på å fremmes for KM i 2011 eller 2012.

Saksorientering

KM 08/04

Kirkemøtet vedtok i sak KM 08/04 at "diakontjenesten teologisk kan forstås som en del av den ordinerte tjeneste, jfr. BM 32/04," og forutsatte at den ble videreført som en varig omsorgstjeneste. Kirkemøtet bad om at både tjenlighet og konsekvenser av å forstå diakontjenesten slik, ble utredet til Kirkemøtet 2007. En utredningsgruppe, ledet av Svein Malmbekk, ble opprettet januar 2007. Den leverte sin innstilling i april 2008. Innstillingen hadde et flertall og et mindretall, men hele utredningsgruppa gikk inn for å ordinere diakoner til det kirkelige embetet. Bispemøtet fikk seg forelagt innstillingen, og saken ble behandlet i Bispemøtets arbeidsutvalg i juni 2008. Der konkluderte man med at "[...] Utredningen gir derfor ikke et tilstrekkelig grunnlag for å ta beslutningen om ordinasjon til det kirkelige embete skal omfatte flere tjenestegrupper enn prestene."

Bispemøtet

Situasjonen ble drøftet i et møte i Kirkerådets sekretariat med representanter fra Bispemøtet, og saken ble deretter sendt til Bispemøtet med følgende mandat:

KM vedtok i sak KM 08/04 at "diakontjenesten teologisk kan forstås som en del av den ordinerte tjenesten i Den norske kirke, jfr. BM 32/04." Forståelsen av dette vedtaket i ettertid har vært sprikende. På denne bakgrunn har Kirkerådet bedt Bispemøtet ta stilling til hvordan diakontjenesten skal forstås i Den norske kirke, og med det avklare diakontjenestens aktuelle teologiske og ekklesiologiske status sett i forhold til prestedtjenesten.

Bispemøtet arbeidet videre med problemstillingene og innbød blant annet til en konsultasjon i februar 2009. Saken ble endelig behandlet i Bispemøtet i mars 2010. Sak BM 03/10 er en seks siders tekst om "Diakontjenesten i kirkens tjenestemønster" (se vedlegg). Malmbekk-utvalget gjorde i henhold til KM-vedtaket fra 04, et poeng ut av å også utrede kateket- og kantor-tjenesten. Dette har ikke blitt fulgt opp i den videre saksprosessen.

I sak BM 03/10 velger Bispemøtet en ny tilnærming til saken, i det det legger bort begrepet "embete" og bruker isteden termen "kirkelige tjenester". Man ser det som mer sakssvarende å forstå de ulike konkrete tjenester som "selvstendige tjenester innenfor rammen av fellesskapet av tjenester i kirken." CA V knyttes eksklusivt til prestedtjenesten, og Bispemøtet avviser å se diakontjenesten som en differensiering av prestedtjenesten slik den bestemmes i CA V. I teksten sies det:

Diakontjenesten i vår kirke står etter Bispemøtets vurdering på et solid, selvstendig teologisk grunnlag. Dette grunnlag gir diakonen en tjenesteidentitet som er klart forskjellig fra prestens, selv om det kan foreligge betydelige overlappinger begge veier hva konkrete arbeidsoppgaver angår. [...] For

forståelsen av forholdet mellom diakontjenesten og prestatjenesten innebærer det at de ikke skal forstås som ulike dimensjoner innenfor den samme tjeneste, men som to ulike tjenester innenfor det kirkelige tjenestefelleskap.

Det fremholdes at det teologisk ikke er noen prinsipiell forskjell mellom vigsling og ordinasjon. Bispemøtet ser ikke behov for å endre den tradisjonelle bruken av ordet ”ordinasjon” knyttet til prestatjenesten.

Sak BM 03/10 har et lite avsnitt om de økumeniske implikasjoner. Bispemøtet avviser her at de lutherske og anglikanske kirkenes felles forpliktelse ved Porvooerklæringen om å arbeide for å komme fram til en felles forståelse av diakontjenesten, nødvendigvis må innebære at Dnk ser sine vigslede tjenester i lys av et ”tre delt embete”.

Videre prosess.

Vedtaket fra Bispemøtet krever en videre prosess i forhold til en del spørsmål. Dette gjelder særlig en refleksjon i forhold til de økumeniske implikasjonene. Blant flere andre tema som må utredes videre, er et avsnitt i teksten som sier at diakon, kateket og kantor i vigslet stilling bærer skråstilt stola som del av den liturgiske drakten. Det er Kirkemøtet som fastsetter liturgisk drakt for disse tjenestegruppene, en endring må eventuelt fremmes som sak.

I forberedelsen av saken fram mot Kirkemøtet, vil det være nødvendig at sekretariatet knytter til seg ressurspersoner som eventuelt kan inngå i en arbeidsgruppe eller være rådgivere på ad hoc basis. Det vil være et naturlig samarbeid mellom avdelinger internt i Kirkerådet og det vil også være en samtale med ulike diakonale fagmiljø når saken forberedes. Det søkes å arrangere et seminar i siste halvdel av oktober hvor det kan føres samtale om de ulike spørsmål saken reiser. Det må også holdes en kontakt til Bispemøtet.

Det er naturlig å arbeide med tanke på at saken fremmes for Kirkemøtet i april 2011. Det kan likevel være at det reises så mange spørsmål knyttet til sider ved denne saken, at det ikke er mulig å lage god nok saksforberedelse til KM 2011, og at den eventuelt vil måtte utsettes til 2012.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Den arbeidsplanen som er foreslått, vil kreve noe økonomi i forhold til ressurspersoner og deres eventuelle bidrag. Videre vil det bli utgifter knyttet til en konsultasjon. Dette er det tatt hensyn til i årets budsjett, hvor det er satt av OVF-midler. Videre vil prosessen kreve arbeidstid i sekretariatet.

Diakontjenesten i kirkens tjenestemønster

Innledning

Kirkemøtet vedtok i sak KM 08/04 at "diakontjenesten teologisk kan forstås som en del av den ordinerte tjenesten i Den norske kirke, jfr. BM 32/04." Forståelsen av dette vedtaket, og premissene for det, har i ettertid vært sprikende. På denne bakgrunn har Kirkerådet bedt Bispemøtet ta stilling til hvordan diakontjenesten skal forstås i Den norske kirke, og med det avklare diakontjenestens aktuelle teologiske og ekklesiologiske status sett i forhold til prestedtjenesten og kirkens tjenestemønster i det hele.

For å besvare en slik henvendelse er det nødvendig å forstå diakontjenesten i forhold til kirkens identitet og oppdrag, og i forhold til andre tjenester i kirken.

Diakoni og kirkens oppdrag

Kirkens eksistens bygger på Guds frelseshandling i Jesus Kristus, slik den ble forberedt gjennom løfter og bud i den gamle pakt. Kirken skapes og fornyes gjennom å bli meddelt evangeliet om Jesus Kristus, i ord og sakrament.

På dette grunnlag er også kirken kalt til å gi videre det den har fått, til å vitne om evangeliet både i ord og i handling. Likesom Faderen i kjærlighet til verden sender Sønnen, sender Jesus sine disipler (Joh 20,21). Selv vitnet han om Guds rike gjennom sin forkynnelse, samtidig som han uttrykte gudsríkets nærvær gjennom å helbrede og gjøre vel mot dem han møtte (Matt 8-9; Luk 7,21f). På samme måte vitner kirken om evangeliet både gjennom sin forkynnelse av Kristi frelsesverk og gjennom å la troen komme til uttrykk i handling til beste for medmenneskene. Slik bekrefter den Guds gode vilje med verden slik den allerede kommer til uttrykk i Guds skapergjerning, samtidig som den vitner om muligheten for frelse og gjenopprettelse der fellesskap er brutt og skaperverket skadet. Liksom Jesus "tok på seg tjenerskikkelse" (Fil 2,7), er kirken kalt til å være et tjenende fellesskap.

Kirkens diakoni springer ut av kirkens identitet og oppdrag. "Diakoni er kirkens omsorgstjeneste. Den er evangeliet i handling og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet" (Diakoniplan for Den norske kirke). Diakonien skal ikke være en isolert sektor i kirkens liv, men prege hele kirkens liv og sendelse. Det diakonale *perspektivet* må derfor prege alle sider ved kirkens liv, inkludert menighetens gudstjenesteliv. Den diakonale *virksomheten* er avgjørende viktig både for kirkens varen i verden og for dens indre liv.

Den diakonale oppgave gjelder den enkelte kristne både i familie, samfunn og arbeid og i menighetens fellesskap. Mange utfordringer forutsetter et større diakonalt fellesskap som aktør. Noen diakonale oppgaver krever også et mer spesialisert arbeid på tvers av

menighetsgrensene. Den virksomhet som drives av diakonale institusjoner og organisasjoner er viktige uttrykk for kirkens diakoni.

Allment ansvar for diakoni og en særskilt diakontjeneste

I menigheten er diakonien, slik den er forstått over, prinsipielt sett alle menighetslemmenes ansvar. Samtidig preges det kristne fellesskapet av et mangfold av oppgaver og tjenester. Paulus sammenlikner de ulike tjenester og funksjoner med lemmene på kroppen (1 Kor 12): Lemmene er ulike og har ulike oppgaver, men de er alle deler av den samme kroppen. Den Hellige Ånd gir menigheten et mangfold av gaver som utfyller hverandre og bidrar til helheten i kirkens oppdrag. Å ha en tjeneste i menigheten er ikke noe som er forbeholdt noen få, men er noe alle døpte er kalt til. Som et "hellig presteskap" (1 Pet 2,5) har alle kristne del i tjenesten for Gud og verden. Fordi menigheten er et fellesskap med ulike funksjoner, vil noens tjeneste være mer fokusert mot diakonien, andre vil ha sin primære oppgave på andre områder.

Helt fra nytestamentlig tid har noen personer vært kalt til et særskilt ansvar for bestemte sider ved kirkens oppdrag. Et slikt ansvar har gjerne blitt ivaretatt gjennom visse ordnede tjenester. Blant de tjenester som nevnes i NT, er "diakoner" (Fil 1,1 o.fl.st.), uten at det sies eksplisitt hva en slik tjeneste omfatter. Senere i kirkens historie vokste diakontjenesten fram som en tjeneste som i første rekke stod i tjeneste for biskopen, bl.a. gjennom oppgaver i gudstjenesten. Etter hvert ble den i mange kirker også et stadium på veien til å bli vigslet til prest.

Til forskjell fra dette kjenner vi i nyere luthersk tradisjon først og fremst diakontjenesten som en karitativ tjeneste, med ansvar for kirkens omsorgstjeneste. Slik forstått viderefører vår diakonitjeneste verdier og ansvar som allerede står sentralt i Det gamle testamentet, og den har derfor alltid stått samfunnets allmenne omsorgstjeneste nær. I Den norske kirke er i dag tjenesten som diakon primært forstått som en tjeneste i den lokale menighet, med "formål å fremme medmenneskelig omsorg og fellesskapsbyggende arbeid, og er den tjenesten som i særlig grad er rettet mot mennesker i nød" (Tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for diakoner, § 2).

At en diakon har fått et særlig ansvar for menighetens diakoni, betyr ikke at diakonen er alene om oppdraget eller den eneste som skal utøve diakoni. Diakonens særlige ansvar er et lederansvar som bl.a. utøves gjennom veiledning og inspirasjon. "Diakonen leder menighetens diakonitjeneste og har medansvar for å rekruttere, utruste og veilede frivillige medarbeidere" (Tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for diakoner, § 2).

Det er ut fra Det nye testamentet ikke mulig å argumentere for ett bestemt tjenestemønster som gyldig til alle tider. Tvert om er det nettopp et poeng at Ånden er fri til å gi sine gaver slik det tjener kirken og dens oppgaver i den aktuelle konkrete situasjon. Her spiller både indrekirkelige og allmenne samfunnsforhold en avgjørende rolle. Dette betyr at kirken kan ordne – og omordne – sitt tjenestemønster på ulikt vis, men at måten dette skjer på ikke bare er et spørsmål om pragmatiske vurderinger. Kirken må i den enkelte situasjon både fastholde de nødvendige tjenestene og lytte etter Åndens ledelse og spørre hvordan dens mønster av tjenester samsvarer med kirkens dens identitet

og bidrar til å realisere dens oppdrag under de rådende forhold. Bispemøtet er i dagens situasjon av den oppfatning at en ordnet diakontjeneste i menighetene er av avgjørende betydning for Den norske kirke, og mener denne bør styrkes i framtidige budsjetter og bemanningsplaner.

Vigsling til kirkelige tjenester

Helt fra nytestamentlig tid har mennesker med kall til visse tjenester blitt innviet til tjenesten gjennom håndspåleggelse og bønn (jf. 1 Tim 4,14; 2 Tim 1,6; Apg 13,1–3). I Apostlenes gjerninger hører vi om sju menn som ble valgt ut til å ”gjøre tjeneste ved bordene” som ble innviet av apostlene ”som ba og la hendene på dem” (Apg 6,1–6). I teologisk og kirkelig språkbruk er en slik handling gjerne blitt betegnet som ”ordinasjon” eller ”vigsling”. Først i nyere tid, og etter at de aktuelle stillingskategorier var innarbeidet, har Den norske kirke sett grunnlag for å gjøre vigsling obligatorisk for andre enn prestene. I de gjeldende slike liturgier i Den norske kirke brukes begrepet ”vigsling”.

Vigsling forstås da som en gudstjenestelig handling der kirken innsetter en tjener ved at vigslingen formidler kallelse, velsignelse, og sendelse. Vigslingen er en charismatisk handling hvor menigheten ber Ånden gi den vigslede sine gaver. I vigslingen bekreftes at kirken har funnet den som vigsles egnet til tjeneste, og den som vigles lover å utføre sin tjeneste i troskap mot kirkens lære og det oppdrag som er gitt i tjenesten. Vigslingen rommer også et element av utsendelse. En vigsling er ikke tidsbegrenset, men tar sikte på en livslang tjeneste. Fordi vigslingen gjelder hele kirken, utføres vigslinger i Den norske kirke av biskopen.

I Den norske kirke vigsles diakoner etter en egen liturgi, og slik vigsling er obligatorisk for å inneha fast stilling som diakon i en menighet. Slik framstår diakontjenesten i vår kirke entydig som en vigslet tjeneste, der ”formaning og løftet i vigslingsliturgien er bestemmende for diakonens tjeneste og livsførsel” (Tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for diakoner, § 6). Som vigslet medarbeider står diakonen under tilsyn av biskopen og er underlagt en særlig forpliktelse på kirkens læremessige grunnlag. Den norske kirke har i tillegg en del diakoniarbeidere som ikke tilfredsstillt kvalifikasjonskravene for vigsling.

Forholdet til prestatjenesten

Ved siden av tjenesten som diakon vigsler Den norske kirke i dag til tjeneste som prest, biskop, kateket og kantor. Eksistensen av diakon, kateket og kantor som *vigslede* tjenester er et forholdsvis nytt fenomen i Den norske kirke. Ettersom tjenesten som biskop tradisjonelt har vært forstått som en spesialform av prestatjenesten, var det i realiteten tidligere bare én vigslet tjeneste i Den norske kirke. Når den teologiske forståelsen av nye tjenestekategorier skal avklares, er det derfor særlig nødvendig å avklare forholdet til prestatjenesten.

I den lutherske bekjennelse har prestatjenesten fremfor alt sin forankring i CA V som taler om at Gud har innstiftet ”en tjeneste med å lære evangeliet og meddele sakramentene”. Ut fra sammenhengen framkommer det at denne tjenesten er av

fundamental betydning i kirkens liv, fordi mennesker ikke kan komme til tro uten at evangeliet forkynnes og sakramentene forvaltes. Dette er i samsvar bl.a. med Paulus' forståelse av at ingen tro på en de ikke har hørt om, og at ingen kan høre hvis ikke noen er utsendt for å forkynne (Rom 10,14f).

Denne tjenesten med ord og sakrament har, i likhet med andre kirkelige oppgaver og tjenester, vært utformet og organisert på skiftende måter. Dette gjelder ting som kompetansekrav, tilsettingsmåte og avlønning, men det gjelder også den nærmere bestemmelse av hvilke konkrete oppgaver som skulle ivaretas av presten, ut over selve forkynnelsen og sakramentforvaltningen. En slik praktisk fleksibilitet er et verdifullt trekk ved en luthersk kirke. Mange oppgaver som tidligere har tilhørt presten, er i dag helt eller delvis overlatt andre tjenestegrupper, og vi må være åpne for at det kan være aktuelt med nye omflyttinger av oppgaver. Det kan på denne bakgrunn være tjenlig å skjelne mellom prestedienstens grunnleggende identitet som en særskilt tjeneste med Ord og sakrament, og prestediensten som konkret og foranderlig stillingskategori.

I tråd med tradisjonell språkbruk har man gjerne omtalt denne tjenesten som "presteembetet", og med utgangspunkt i artikkelens overskrift snakket om "det kirkelige embete" (ministerium ecclesiasticum/das Predigtamt). I moderne språkbruk bærer imidlertid begrepet "embete" også med seg uheldige konnotasjoner. Bl.a. som en følge av at prestene i lang tid var kongelige embetsmenn, skaper ordet lett assosiasjoner i retning av makt og hierarki. Endringene i presteskapets faktiske tilsettingsforhold gir dessuten bruk av embetsterminologien et gammelmodig preg. Bispemøtet tilrår derfor at man i fremtiden unnlater å omtale den konkrete stillingskategori "prest" med betegnelsen "embete", men i stedet snakker om "tjeneste".

Bl.a. ut fra stikkordet "tjenstedifferensiering" har man i den tidligere utredningsprosessen spurt om andre vigslede tjenester kan sies å komme inn under den tjeneste med ord og sakrament som CA V snakker om. Spørsmålet har ikke minst dreid seg om hvorvidt andre tjenester kan ha del i aspekter ved det som presten har i sin helhet.

Historisk sett er en slik tanke imidlertid utenfor bekjennelsens horisont. CA V beskriver en tjeneste preget av to konkrete oppgaver ("lære evangeliet og meddele sakramentene") som i vår kirke har vært sammenfallende med de sentrale oppgaver i prestediensten. Selv om prestene tidvis har vært tillagt mange andre oppgaver, har det alltid vært disse to oppgavene som har vært identitetsbestemmende for presteyrket. Bispemøtet mener at det også i vår situasjon er mest nærliggende å oppfatte prestediensten som videreføringen av den særskilte tjeneste som omtales i CA V og i Den norske kirkes Gudstjenestebok, del II. Dette dreier seg om hva som identitetsbestemmer prestediensten, og betyr ikke at prester dermed skulle ha en eksklusiv rett til å utføre alt som hører inn under forkynning og sakramentforvaltning. Således inkluderer diakonens tjeneste formidling av evangeliet i mange former. Det er allikevel lite naturlig å bestemme denne tjenestens egenart med en henvisning til den tjeneste med ord og sakrament som omtales i CA V.

Å se diakontjenesten som en differensiering av prestediensten slik den bestemmes i CA V (prestedienstens grunnleggende identitet) vil etter Bispemøtets oppfatning være

kunstig. Synsmåten "tjenstedifferensiering" er derimot treffende om en i stedet tar utgangspunkt i tidligere utforminger av den konkrete prestedtjenesten. Særlig klart blir dette dersom en tenker på den tid da vår kirke bare hadde én vigslet tjeneste – med et stort mangfold av oppgaver, ikke minst av diakonal karakter.

At tjenesten som diakon (og andre tjenester) ikke er omtalt i CA, betyr ikke at de mangler teologisk begrunnelse. CA tar ikke opp alle viktige teologiske spørsmål, men bare de som det var nødvendig å avklare i den aktuelle situasjon. Kirkens konkrete tjenestemønster er heller ikke statisk, men noe kirken til enhver tid må utforme under Åndens ledelse. Diakontjenesten i vår kirke står etter Bispemøtets vurdering på et solid selvstendig teologisk grunnlag. Dette grunnlag gir diakonen en tjenesteidentitet som er klart forskjellig fra prestens, selv om det kan foreligge betydelige overlappinger begge veier hva konkrete arbeidsoppgaver angår.

Heller enn å forstå ulike konkrete tjenester som ulike aspekter ved én enkelt tjeneste, er det etter Bispemøtets mening mer sakssvarende å forstå dem som selvstendige tjenester innenfor rammen av fellesskapet av tjenester i kirken. Dette svarer bedre til tanken om kirken som en kropp med mange ulike lemmer (1 Kor 12), der enheten er forankret i kroppen som helhet, ikke i relasjonen til ett bestemt lem. Nettopp gjennom sin forskjellighet bidrar de ulike tjenestene til kirkens felles liv og oppdrag.

Innenfor fellesskapet av tjenester har noen tjenester det til felles at de er vigslede tjenester. Hver på sin måte er de satt inn under et særlig ansvar og en særlig forpliktelse. Vigslingen innebærer imidlertid ingen særskilt åndelig verdighet eller status utover det andre døpte har. Det som kvalifiserer de ulike vigslede tjenestene er ikke selve det å være vigslet, men den tjeneste det vigsles *til*. Sentralt i de ulike vigslingsliturgier står derfor omtalen av hva man vigsles til.

Det har i debatten om den kirkelige tjenestestruktur vært tatt til orde for å utforme Den norske kirkes tjenestestruktur ut fra det "tredeelte embete" som en finner i mange andre kirker. I de fleste kirker som har en slik modell, er forholdet mellom de tre tjenestene hierarkisk forstått, der man først ordineres til diakon før man kan bli prest og deretter biskop. Bispemøtet ser en slik modell som lite tjenlig for Den norske kirke i dagens situasjon. For det første er det lite ønskelig å gå inn på den forståelse av over- og underordning i forholdet mellom tjenestene som denne modellen tradisjonelt har representert. For det andre setter den en begrensning på antall vigslede tjenester til tre som er vanskelig å forene med Den norske kirkes nåværende tjenestestruktur og vigslingspraksis. I stedet for å tale om tjenestene som ulike dimensjoner ved den samme tjeneste, bør det tales om ulike tjenester innenfor det totale tjenestefellesskapet i kirken.

For forståelsen av forholdet mellom diakontjenesten og prestedtjenesten innebærer det at de ikke skal forstås som ulike dimensjoner innenfor den samme tjeneste, men som to ulike tjenester innenfor det kirkelige tjenestefellesskap.

Felles for diakon- og prestedtjenesten er at de begge er tjenester som forutsetter vigsling. Teologisk sett er det ingen forskjell på de to former for vigsling, bortsett fra at det vigsles

til to ulike tjenester. Vigslingen er ikke vigsling til en generell status som vigslet, men vigsling til en spesifikk tjeneste. Dersom en går over fra en tjenestetype til en annen, må en vigsles til denne tjenestetype. En diakon som blir prest må vigsles til prest, og en prest som blir diakon må vigsles til diakon.

Vigsling og ordinasjon

Tradisjonelt har man omtalt vigsling av prester som "ordinasjon". Da man innførte vigsling for diakoner og andre tjenestegrupper ble disse omtalt som "vigsling", og i liturgiene fra 1980-tallet er dette begrepet brukt om samtlige vigslingshandlinger. I gjeldende tjenesteordninger skjelves det imidlertid mellom "ordinasjon" av prester og "vigsling" av bl.a. diakoner. I liturgien for ordinasjon av prest tales det også tilsvarende om "ordinand".

Det er teologisk ikke noen prinsipiell forskjell mellom vigsling og ordinasjon. Begrepet ordinasjon har tradisjonelt vært brukt om prestatjenesten, og Bispemøtet ser ikke behov for å endre dette.

"Geistlige" og "leke"

I tradisjonell kirkelig språkbruk har man gjerne skjelnet mellom prester og biskoper som "geistlige" og andre kirkemedlemmer som "leke". I forbindelse med innføringen av nye vigslede tjenester har det vært diskutert om de skal forstås som "geistlige" eller "leke". Spørsmålet er om "lek" betyr at man ikke er vigslet til prest, eller at man ikke er vigslet overhodet. Her er den kirkelige språkbruk uryddig. Bl.a. i reglene for valg til bispedømmeråd i Kirkeloven (også andre steder) er vigslede diakoner, kateketer og kantorer rubrisert som "lek kirkelig tilsatt". I det samme regelverk blir vigslede prester som ikke er i menighetstjeneste, forstått som leke.

Bispemøtet er av den oppfatning at begrepet "lek" er lite egnet for å sondre mellom ulike grupper i kirken. Det anbefales derfor at man erstatter det med begreper som mer presist gir uttrykk for hva man vil si noe om, f.eks. ved å snakke om "vigslede og ikke-vigslede stillinger", "prester og andre ansatte" osv.

Sakramentforvaltning og kirkelige handlinger

Sakramentene dåp og nattverd er Guds gaver til kirken og forrettes derfor i menighetens fellesskap. Sakramentsforvaltningen ivaretas derfor av personer som kirken har gitt fullmakt og vigslet til denne oppgaven. I vår kirke er denne oppgaven tillagt prestatjenesten som bærer av tjenesten med å "lære evangeliet og meddele sakramentene" (CA V). Bortsett fra nøddåp, som kan forrettes av enhver kristen om det er nødvendig, kan biskopen på visse betingelser gi andre egnede personer fullmakt til å forrette dåp og nattverd, på ansvar og under tilsyn av en prest (Tjenesteordning for biskoper § 10). I vår kirke er diakoner gitt generell adgang til å forrette nattverd i forbindelse med soknebud (Retningslinjer for kateketens og diakonens gudstjenestelige funksjoner, pkt. 3.2.1). Bispemøtet ser ikke grunnlag for å gjøre endringer på dette punktet.

Det er verdifullt at diakonen har en rolle i forhold til menighetens gudstjenesteliv (jf. Retningslinjer for kateketens og diakonens gudstjenestelige funksjoner). Dette er et uttrykk for sammenhengen mellom menighetens gudstjenestefeiring og dens diakonale liv i sitt nærmiljø.

I liturgiske roller bærer diakonen liturgisk drakt. Bispemøtet mener at egenarten til diakontjenesten som vigslet stilling tilsier at diakonen bærer skråstilt stola. Dette bør gjelde tilsvarende for kateketer og kantorer. Det er Kirkemøtet som fastsetter liturgisk drakt for diakoner, kateketer og kantorer, og som eventuelt må gjøre vedtak om bruk av skråstilt stola for disse tjenestegrupper før dette kan tas i bruk.

Økumeniske implikasjoner

Et viktig spørsmål i økumeniske samtaler har vært muligheten for en gjensidig anerkjennelse av vigslede tjenester. I Porvooerklæringen har Den norske kirke sammen med andre lutherske og med anglikanske kirker forpliktet seg til "å arbeide for å nå fram til en felles forståelse av diakontjenesten". Det har av noen vært hevdet at dette best kan skje ved at Den norske kirke ser sine vigslede tjenester i lys av et "tredelt embete", slik en finner det i anglikansk sammenheng. Bispemøtet mener dette ikke er noen nødvendig implikasjon. I og med Porvooerklæringen anerkjenner anglikanske og lutherske kirkers hverandres prestedtjeneste og bispetjeneste, uten at man har noen felles forståelse av den struktur disse tjenestene inngår i. Etter Bispemøtets oppfatning bør en gjensidig anerkjennelse av diakontjenesten være mulig på liknende premisser. Bispemøtet håper at den avklaring som er gitt i og med denne uttalelsen kan være et bidrag til en slik prosess.



Miljø- og utviklingsminister Erik Solheim
Mellomkirkelig Råd
Opplysningsvesenets fond
Kristen-Norges Innkjøpsfellesskap (KNIF)
Kirkens Nødhjelp

Dato: 28.04.2010

Vår ref: 10/66-11 ASO

Deres ref:

KISP-uttalelse om skatteparadis og kapitalflukt

Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) under Mellomkirkelig råd for Den norske kirke har vedtatt en uttalelse om skatteparadis og kapitalflukt.

KISP mener at arbeidet for å bekjempe skatteparadiser og kapitalflukt fra fattige land må intensiveres.

Dagens finanssystem har en struktur som opprettholder urettferdighet, og KISP vil med dette utfordre relevante samfunnsaktører om å sin del av ansvaret for å opprette et mer rettferdig finanssystem.

Hele uttalelsen fra KISP følger på side 2 av dette brevet.

Med vennlig hilsen

Berit Hagen Agøy

Berit Hagen Agøy
Generalsekretær i Mellomkirkelig råd

Åshild Solgaard

Åshild Solgaard
rådgiver i internasjonale spørsmål

Skatteparadis og kapitalflukt

Komiteen for internasjonale spørsmål under Mellomkirkelig råd i Den norske kirke (KISP), samlet til møte i Oslo 17. mars 2010, vedtok følgende uttalelse:

Skatteparadis og kapitalflukt undergraver fattige lands utviklingsmuligheter. Dagens finanssystem har en struktur som opprettholder urettferdighet. At vi er deltakende i å opprettholde disse strukturene, står i skarp kontrast til det ansvar vi bærer som kristne. Som kirke er vi moralsk og etisk forpliktet til å bygge rettferdige relasjoner mellom mennesker og nasjoner også på et strukturelt plan.

KISP mener at arbeidet for å bekjempe skatteparadiser og kapitalflukt fra fattige land må intensiveres. Kreftene som i dag brukes på å unngå uheldige skadevirkninger fra bruk av skatteparadiser og skatteunndragelse reflekterer ikke problemets omfang.

KISP vil med dette sende følgende utfordringer relevante samfunnsaktører i Norge.

Vi utfordrer **den norske regjeringen** til å:

- Følge opp anbefalingene fra Kapitalfluktutvalget snarest mulig, og senest innen utgangen av nåværende stortingsperiode.
- Innføre krav om land-for-land-rapportering i statseide selskapers regnskaper.
- Trekke investeringer gjennom Statens Pensjonsfond i selskaper som har hovedkontor i skatteparadiser.
- Utvikle etiske retningslinjer i Statens Pensjonsfond som hindrer investeringer i slike selskaper.

Vi utfordrer **Mellomkirkelig Råd** til å:

- Bidra til å styrke arbeidet i Kirkenes Verdensråd og Det lutherske verdensforbund for å bygge opp et koordinert internasjonalt økumenisk arbeid mot kapitalflukt fra utviklingsland.
- Vurdere å søke medlemskap i det internasjonale Tax Justice Network.
- Støtte opprettelsen av, og vurdere tilslutning til, Tax Justice Network i Norge.

Vi utfordrer **Opplysningsvesenets fond** til å:

- Trekke investeringer gjennom Opplysningsvesenets fond i selskaper som har hovedkontor i skatteparadiser.
- Utvikle etiske retningslinjer som hindrer investeringer i slike selskaper.

Vi støtter **Kristen-Norges Innkjøpsfelleskap (KNIF)** i arbeidet med å:

- Utvikle retningslinjer for valg av samarbeidspartnere som favoriserer bedrifter og selskaper uten virksomhet i skatteparadiser.
- Kartlegge nåværende samarbeidspartneres bruk av skatteparadiser, samt deres retningslinjer på området.
- Gå i dialog med nåværende samarbeidspartnere om problemstillingen.

Vi støtter **Kirkens Nødhjelp** i arbeidet med å:

- Løfte problemstillingen om skatt og skatteparadiser høyere opp på agendaen og bli en mer aktiv påvirkningsaktør i kampen mot kapitalflukt fra fattige land.



Saksbehandler: Beate Fagerli

Orienteringssaker

11. Å være luthersk kirke i dag

Sammendrag

1. Bokprosjektet: Evangelisk-luthersk kirkeforståelse i et økumenisk fellesskap

Teologisk nemnds arbeid med evangelisk-luthersk kirkeforståelse i dag har resultert i et bokprosjekt som opprinnelig var tenkt ferdigstilt til Kirkemøtet i 2010. Da det har blitt etterlyst kapitler som omhandler sentrale og aktuelle prosesser i Den norske kirke i dag, er det foreslått at bokprosjektet utvides med to kapitler. Arbeidsutvalget i Teologisk nemnd som er redaksjon for boken, har sagt seg villig til å følge opp dette ønsket, så fremt fristen for utgivelse av boken kan utsettes - slik at den først foreligger til Kirkemøtet 2011.

Boken forberedes etter følgende innhold:

Harald Hegstad: Innledning: Om konfesjonell identitet og økumenisk bevissthet

Idar Kjølsvik: Kirken som forkynner av frelsen

Trond Skard Dokka: En kirke som lever av Ordet

Stephanie Dietrich: Kirke som fellesskap

Ulla Schmidt: Kirke og menneskesyn

Aud Tønnessen: Kirke og samfunn/verden

Oddbjørn Leirvik: Kirken og andre religioner

Kjetil Aano: En kirke i misjon

Kjell Nordstokke: En diakonal kirke

Lars Erik Nordby: Den norske kirke sett utenfra

I tillegg utvides boken med to bidrag, en artikkel i relasjon til gudstjenesteforståelse og gudstjenestereform og en artikkel i relasjon til trosopplæring og katekismetradisjon.

Hvert av kapitlene vil inneholde:

- Angivelse av en tradisjonell luthersk tematikk (med tilknytning til bekjennelseskraftene og/eller Luther).
- Erfaringer fra den lutherske tradisjon (historisk perspektiv)
- Økumeniske lærdommer og utfordringer til tema
- Aktuelle refleksjoner og utfordringer

2. Tema for Kirkemøtet: "Å være luthersk kirke i dag"

Kirkerådet ønsker at hovedtema for Kirkemøtet 2010 og Kirkemøtet 2011 skal være "Å være luthersk kirke i dag". Tanken er å dels benytte tema fra Teologisk nemnds bokprosjekt, dels å bruke aktuelle problemstillinger i en tematisk panelsamtale. Undertema for Kirkemøtet 2010 er foreslått å være "Kirke som fellesskap". Undertema for Kirkemøtet 2011 er foreslått å være "Kirke og samfunn".

Forslag til vedtak

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.